

☞ chapter thirty-seven ☞

Music in Halacha

The Concept of Music

There are certain situations and circumstances where people feel the need to express themselves through singing. A very integral part of the service in the *Beis Hamikdash*, performed by the *Leviyim*, was the daily *shirah*. Song and music have the ability to change the mood a person is in, as well. There are many things that bring joy to people; however, few compare to the power of music. Music has the ability to remove a person mentally from his worries and place him in a state of peacefulness where hardly anything in the world can disturb his enjoyment. Fast music has the ability to increase a person's adrenalin and give him energy that he may have been lacking. Slow music can relax ones nerves and calm ones emotions. Just as music can cause tremendous enjoyment for a person, it can also bring a person to act frivolously and in a lewd manner.¹ In this issue, we hope to discuss *Chazal's* outlook on music and the differences in *halacha* that may have existed prior to the *churban Beis Hamikdash* and afterwards.

1. מוסגים אלו מובא בספרי מהר"ל בכמה מקומות ובשאר ספרי מחשבה. ועי' במתנת חיים על פורים.

The Prohibition

The *Mishnah* in *Sotah* states that from the time the *Sanhedrin* ceased to function, song was abolished (i.e. prohibited) from wine feasts. The *Mishnah* quotes a *posuk* which alludes to this: בשיר לא ישתה יין – *with song they should not drink wine*. The *Gemara* there quotes another *posuk* which alludes to the fact that this abolishment occurred at the time the *Sanhedrin* ceased to function.² The *Meforshim* explain that the *Mishnah* refers to forty years before the destruction of the *Beis Hamikdash*, when the *Sanhedrin* left its permanent home in the *lishkas hagozis*.³

The *Yerushalmi* in *Sotah* explains that the prohibition regarding music was directly related to the end of the *Sanhedrin*. As long as the *Sanhedrin* functioned normally, their mere presence instilled a certain awe and fear among the masses which affected people in that they would not get carried away by the power of music. Such was the power and influence of the *Sanhedrin*. However, once the *Sanhedrin* ceased to function, people began adding improper lyrics to their songs.

2. עי' מס' סוטה מח.

3. עי' סנהדרין מא, ועי' רמב"ן בסה"מ מ"ע קנ"ג שמשמע דמשבטלה היינו משגלתה, ועי' נצי"ב בסוטה שם שאיתא כן בהדיא.

Consequently, the *Chazal* of that time felt that it was necessary to put a ban on music.⁴

From this *Yerushalmi* it appears that the entire *issur* of listening to music is due to the fact that music can lead to frivolous activity and cause one to commit *aveiros*. The *Mishnah* quoted above, however, stated that the prohibition was only placed on wine feasts. The *Meforshim* explain that this refers to any gathering where wine is drunk, whether it is in a tavern or in one's own house. When a person is in a setting where there is wine and music, the combination can cause him to act in a vulgar manner unbecoming a *Yid*, and it is therefore forbidden. The *Meiri* is very clear that the entire prohibition was enacted in order to prevent frivolous behavior. To paraphrase his words, he writes as follows: *All forms of song that create a situation of frivolous enjoyment and are not intended to give praise to the Ribono Shel Olam, but are done in a vulgar manner and are enjoyed together with food and drink is forbidden, whether it is instrumental or merely singing. This is surely prohibited in a setting where there are women present and one may act immodestly. Any song that will not cause frivolous behavior is permitted. Each song must be analyzed individually depending on the setting and time. It can be derived from pesukim as well, that it is only prohibited if it is done in the manner of the goyim. This can be seen clearly from the Gemara in Meseches Sotah.*⁵ In *Meseches Sotah*, the *Meiri* quotes the above mentioned *Yerushalmi*.⁶ Thus, one can see that based upon the above understanding of the *sugyah*, music was only

forbidden to prevent any resulting frivolous activity.

The *Rambam*, however, explicitly states that the ban on music was instituted as a sign of mourning for the destruction of the *Beis Hamikdash*. This idea is also implied by other *Rishonim* and is indeed brought in the *Shulchan Aruch* in the last *siman* of *hilchos Tisha B'av* where the *Mechaber* discusses all the things that were enacted as signs of mourning for the *Beis Hamikdash*.⁷ (See footnotes for approaches on how to reconcile this view with the *sugya* in *Meseches Sotah*).⁸

Some *Rishonim* learn that the entire prohibition is only if wine is served without the accompaniment of other foods, which is the way *goyim* make some of their parties. It is questionable whether they are of the opinion that the prohibition was enacted to avoid frivolous conduct. A party consisting solely of wine can cause a person to act improperly. However, where other food is served along with the wine, it sort of neutralizes the effect of the wine and one may listen to music at such a meal. Or perhaps they maintained that the prohibition was due to the *churban* and a party consisting solely of wine leads one to an immense level of joy which is prohibited. This entire discussion is

7. עי' רמב"ם פ"ה מהל' תענית הי"ד וז"ל וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר אסור לשמוח בהן ואסור לשמען מפני החורבן. ועי' שו"ע סי' תקס"ט, וכן משמע ממה שות'ס אסרו לשמוע ברגילות והטעם ע"ש מפני שמתענג ביותר.

8. ועי' מוסבל ראשון היה נראה לומר שהרמב"ם סובר שהבבלי פליג על הירושלמי וסובר שהטעם הוא זכר לחורבן ולא מפני אימת סנהדרין, ואף שאינא במשנה שהתקינו בזמן שגלתה סנהדרין היינו שמא נראה אתחלתה דחורבן, אבל באמת זה קשה שאין כאן הכרח שהבבלי סובר שהטעם הוא זכר לחורבן יותר מהירושלמי, ותו המקור לאסור זמר ברגילות בא מהירושלמי בענין ריש גילולא והתם לא היה שום חשש הוללות, ומ"מ אסרו. ועי' בנציב בסוטה שם שרצה ליישב שהיה שתי תקופות בהגזירה, בראשונה אסרו כלי שיר במשתאות כדאינא בסוטה והיינו מפני ביטול אימת סנהדרין, ואחר החורבן אסרו גם זמרא דפומא כדאינא במס' גיטין. ושמיית מהגר"ש מילר שליט"א שול"י יש לחלק בשירה גופא שיש שירה שהשמחה לא בא מעצם הזמר מפני שהוא זמר נאה, רק שהזמר מביא האדם למצב של קלות ראש והתענוג בא מהקלות ראש, ושירת אלו בטלה אחר שהסנהדרין גלתה, שכל זמן שהיה אימת סנהדרין עליהם לא התנהג בקלות ראש, וסתם שירה שתעניג באה מעצם השיר בטלה זכר לחורבן שלא יהא יתענג ביותר. ועפ"ז מיושב שיטות הב"ח שהביא רא"י מהא דזמרא דגרדאי אסור גם שלא על היין, שע"י ברש"י שם שהיה שירות של שחוק, ועי' מה שבארנו, שאיסור זה אינו תלוי בחורבן, ולכאוי יצא מזה חידוש דינה ששירות ששייך להביא האדם לקלות ראש אסור אף שלא ברגילות ואף שלא על היין, ומש"כ שם שאסרו שירה בבית המשתאות היינו ששם היה הדרך לשיר שירות אלו.

4. עי' ירושלמי שם.

5. עי' מאירי במס' גיטין ז. וז"ל כל מיני זמר העשויין לשמחת הוללות ושלא לכיין בהם לשבח הבורא יתברך או לצד מצוה אלא דרך קלות ראש ותענוג במיני מאכל ומשתה אסור לשמעו ולהשתעשע בו בין שנעשה הזמר בכלי בין שירה על פה וכל שכן במקום שהנשים מצויות שם והדבר בא לידי הרגל עבירה ומכל מקום כל שיש בו שבח ותהלה לשם כגון מיני פיוטים ומוזמורים מותר אף בבית חתנים ומשתאות וכן הדין לשמח חתן וכלה שכל שאין בו צד פריצות מותר ואין לו דיין באלו אלא מה שענינו ראות לפי מקומם ושעתם ואף המקראות מלמדים שלא נאמר אלא דרך פריצות והוא שאמר כעמים כלומר כמנהג העמים וכן בשיר לא ישתו יין שכל אלו דרך פריצות וקלות ראש ובמסכת סוטה מ"ח א' נראה כן בהדיא כמו שביארנו שם.

6. עי' מאירי שם.

merely academic in nature since the *Mishnah Berurah* maintains that one should not rely on this opinion.⁹

The Severity of the *Issur*

The *Gemara* in *Sotah* uses very strong language concerning listening to music. *Rav* says that *אודנא דשמעא זמרא תעקר* – *the ear that listens to music should be torn loose*. *Rava* says that *זמרא בביתא חורבא בסיפא* – *music in a house brings destruction to its threshold*.¹⁰ The *Meforshim* struggle to explain these comments. Some maintain that *Rav* and *Rava* were referring to overindulgence in music. Others explain that they were referring to listening to music that brings one to frivolous behavior.¹¹ *Rav Yochanan* says that anyone who drinks wine while listening to the four types of music brings five calamities to this world.¹² *Meforshim* explain that a person was given ears in order to listen to words of wisdom and insight. If one wastes his precious time listening to music or pursuing other unproductive and inappropriate activities, he abuses the precious gift.¹³ One can begin to see *Chazal's* outlook regarding the parameters of listening to music.

The Parameters of the *Issur*

The *Gemara* in *Gittin* is a little clearer in determining the exact parameters of the *issur*. The *Gemara* states that they sent the following question to *Mar Ukva*. “How do we know that music is prohibited?”

Rashi explains that this refers to the prohibition of listening to music at wine feasts.

9. עי' הגהות שנמצאו במרדכי בריש מס' גיטין. ועי' שו"ת יחוה דעת חלק א סימן מה וז"ל ונראה דהיינו טעמא לפי שבמשתה בלא אכילה יש שכרות והוללות, ובאים גם כן לידי קלות ראש ופריצות, אבל יין שבתוך המזון, אינו משכר. (ירושלמי פסחים פרק י' הלכה ו'). מ"מ יש לחקור בזה דאולי טעמו גם מפני החורבן ומש"כ שדרך העכ"ם הוא אסור היינו מפני שבאופן זה יש שמחה יתירה, וכן שמעתי מהגר"י בעלסקי שליט"א. ועי' שעה"צ בסי' תק"ס שמביא דבריו וכתב שלא למחות על אלו שסומכים עליו הגם שמשאר ראשונים לא משמע כן.
10. עי' בסוטה שם.
11. עי' דברך שאול מובא במס' סוטה במדורת ארטסקרול.
12. בסוטה שם. ועי' מהר"ל בחידושי אגדות שם שהיין מצטרף עם הארבעה מיני זמר ומטעם זה מביא "חמש" פורעניות לעולם.
13. עי' במדורת ארטסקרול שם.

Tosafos add that one should be stringent regarding music in all scenarios that are similar in nature. For example, *Tosafos* write that one should refrain from listening to music on a regular basis. They cite a *Yerushalmi* in *Meseches Megillah* which states that the *Resh Gelusa* was criticized for awakening and going to sleep each day with musical symphony. *Tosafos* explain that by listening to music on a regular basis one is indulging in something that causes excessive joy. The *Meforshim* explain that *Tosafos* is of the opinion that one may not listen to music because of the mourning for the *Beis Hamikdash*, and that the joy of listening to music *without* the accompaniment of wine on a regular basis is tantamount to the joy caused by even occasionally listening to music while drinking wine.¹⁴

The *Gemara* above states that *Mar Ukva* replied that the nature of the *issur* can be derived from the following *posuk*: אל תשמח אל תשמח – ישראל אל גיל כעמים – *don't rejoice, Yisroel, in joy like the other nations*. The *Gemara* wonders why *Mar Ukva* did not respond with the more explicit verse (i.e. the *posuk* quoted in the *Mishnah* in *Sotah* mentioned above): בשיר לא ישתו יין – *with song they should not drink wine*. The *Gemara* states that had he quoted that *posuk* one would have said that it is only forbidden to listen to instrumental music, but that vocals are permitted (i.e. whether one is merely singing or if one imitates the sounds of instruments as is done in a *cappella*). By citing the other *posuk*, *Mar Ukva* informs us that even vocals are forbidden.

A straightforward reading of this *Gemara* would imply that singing with ones mouth is as prohibited as instrumental music. Thus, one would be prohibited to sing (or listen to people singing) or listen to music even occasionally while wine is being served, and one should not sing or listen to music on a regular basis even when wine is not served.

14. עי' מס' גיטין ז. ועי' תוס' שם שהטעם הוא מפני שמתענג ביותר, וכן נראה מירושלמי שהביא תוס' שלא היה החסרון מטעם הוללות.

This is in fact the seemingly more lenient ruling of the *Rema*.¹⁵ The *Rambam*, however, has a bit more stringent ruling and makes a distinction between instrumental music and singing. The *Rambam* writes that listening to instrumental music is always forbidden (with the exception of a *devar mitzvah* which will be explained below), whether it is done with the accompaniment of wine or done on an occasional basis. Singing songs is only forbidden when done with the accompaniment of wine. The *Shulchan Aruch* rules in accordance with the *Rambam*.¹⁶

Rav Moshe Feinstein has a lengthy *teshuvah* explaining the *Rambam's* opinion and how the *Rambam* understood the *Gemara* in *Gittin*, which seemingly contradicts his ruling. The *Gemara* quoted above asks why *Mar Ukva* did not respond by citing the *posuk* of *בשיר לא ישתו יין*. The *Gemara* states that had he quoted that *posuk* one would have said that it is only forbidden to listen to instrumental music, but vocals are permitted. We therefore need the other *posuk* of *אל תשמח* to tell you otherwise. Rav Moshe Feinstein writes that this does not imply that the *posuk* of *בשיר* refers to instrumental music more than singing. On the contrary, we *pasken* elsewhere concerning the *shirah* of the *Leviyim* that *עיקר שירה הוא בפה* - *the main shirah is with the mouth*. Rav Moshe Feinstein therefore explains the response of the *Gemara* as follows. Had it only been for the *posuk* of *בשיר*, one would have said that the *Torah* only meant to forbid the activity that gives one more enjoyment, i.e. instrumental music. However, since there are two *pesukim*, we know that both instrumental music and vocals are forbidden. Rav Moshe notes that only one *posuk* limits the prohibition of music to a situation where it is accompanied by wine. Thus, the *Rambam* learned that instrumental music, which is more enjoyable than regular singing, is always

forbidden, but singing, which is not as enjoyable, is only forbidden when wine is served. Rav Moshe goes on to demonstrate further that perhaps even *Rashi* and *Tosafos* agree with the *Rambam*, unlike the understanding of the *Rema* and some other *poskim*. Rav Moshe therefore concludes that one should abstain from listening to instrumental music even occasionally (with the exception of a *devar mitzvah*). As far as singing is concerned, the opinion of most *Rishonim* is that it is forbidden even when it is not accompanied by wine. If it is only done occasionally, however, it seems that most *poskim* permit it. Nevertheless, Rav Moshe writes that even this is forbidden according to the *Bach*, and that a *ba'al nefesh* - a scrupulous individual, should be stringent with regard to this.¹⁷

Most contemporary *poskim* point out that the *minhag hao'lom* seems to follow the lenient ruling of the *Rema*.¹⁸ It must be noted though that even the lenient opinion maintains that one may not listen to music on a regular basis. The *Rema* cites the aforementioned *Yerushalmi* criticizing the *Resh Gelusa* for awakening and going to sleep to music as an example of listening to music on a regular basis. Some people misinterpret the *Rema* that it is only forbidden to awaken or go to sleep to music. The *Rema* is only citing that as an example of listening to music on a regular basis.¹⁹ Some *poskim* maintain

17. עי' אנ"מ אר"ח ח"א סי' קס"ו, ועי' מ"ב שם שמשמע שגם הוא החמיר כמו הב"ח הגם שרוב ראשונים לכאן מוכח דלא כוותו.
18. עי' שו"ת ציץ אליעזר ח"ט סי' לג וז"ל אין לפקפק ולהרהר כלל על מה שבנ"י יוצאים בזה ביד רמ"א שפוסק בסי' תק"ס שם שהגזירה שלא לנגן בכלי שיר היא רק על מי שרגיל בהם כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה. ופוק חזי בשו"ת הלכות קטנות למהר"י חאגיז ז"ל ח"א סי' ט' שכותב בתוך דבריו וז"ל: וזה כלל גדול שה"י מוסר בידנו אם הלכה רופפת בידך פוק חזי מה עמא דבר כי פשוט הוא אשר באהבת ה' את עמו ישראל יסיר ממשול מדרכיהם ולא יטו כל העולם אחר היחיד אילו סברתו רחוקה עכ"ל, ואם ככה כאשר יטו העולם יחיד אחר, אי"כ מינה דעל אחת כמה וכמה שכלל גדול זה חל כאשר המדובר הוא שהעולם נוהגים ונוטים וסומכים א"ע על דברת רבינו הרמ"א ז"ל שפסקו לנו כדברי האורים, עכ"ל, ועי' שו"ת חלקת יעקב ח"א סי' ז', שו"ת שבט הלוי ח"ו סי' סו ובשאר תשו', ועי' יחווה דעת ח"א סי' מה שמביא מממה פוסקים לסמוך על הרמ"א, ועי' שו"ת מנ"י ח"א סי' קי"א.

19. זה לשונו של הרמ"א שם, הגה: ויש אומרים דוקא מי שרגיל בהם, "כגון" המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר או בבית המשתה. ועי' שו"ת שבט הלוי שם, ועי' שו"ת תשובות והנהגות ח"א סי' של"ג שאסור ללמד בנותיהם נגינה בכלי שיר אם אין שייך שיתפרנס מזה, ועי' שם

15. עי' רמ"א בשו"ע שם סע' ג'. ועי' דברי חמודות ריש פ"ה דברכות.

16. עי' רמב"ם בהל' תענית שם, ואף שמדבריו יוצא חומרה בענין כלי שיר מ"מ יוצא גם קולא ששירה בפה מותר אף ברגילות אם אינו על היין. ועי' שו"ע סי' תק"ס שם. ועי' בה"ט שם שכן פסק הב"ח והשל"ה.

that listening or playing music for *parnasa* reasons is permitted.²⁰ Additionally, listening to music while driving in a car to stay alert or listening to background music is permitted even on a regular basis. This is because one is not doing it solely for enjoyment purposes. Perhaps, even to have ones alarm clock set to music is permitted. When a person wakes up, his instinct is to turn off the music and not derive enjoyment. However, to stay in bed for a while and listen to the music would be forbidden.²¹

Recorded Music

The consensus of most *poskim* is that there is no difference between music that is played live and recorded music (i.e. on tape or CD). The intent of *Chazal* was for one to abstain from the excessive enjoyment caused by music. Being that this is the case, there is not enough of a significant difference between recorded music and live music to make a distinction with regard to recorded music.²²

Music at Weddings and a *Devar Mitzvah*

One is permitted to have singing and instrumental music at weddings. Additionally,

this is permitted even though wine may be served. The *poskim* stress the importance of enhancing the *simcha* of a *chossan* and *kallah*. The *poskim* therefore encourage one to have musical accompaniment at a wedding.²³ Indeed, it is interesting to note that in earlier generations the custom was to have the *seudah* of *chasunas* held on Friday night. Not only does the *Rema* permit one to tell a *goy* to play instrumental music at the wedding (which involves an *issur Derabonon*), he also permits one to have a *goy* fix a broken musical instrument on *Shabbos* (which involves an *issur Deoraisah*), so that it can be used to enhance the *simcha*. Normally, one is forbidden to tell a *goy* to perform an *issur Deoraisah* on his behalf on *Shabbos* even if it is for the sake of a *mitzvah*. One may not even instruct a *goy* to fix the knife needed to perform a *bris milah* for a baby on *Shabbos*. However, for *simchas chossan v'kallah* the *Rema* permits it.²⁴ Additionally, the *Maharil* relates that during his time when a certain governor passed away, the government issued a ban on playing music in that area for the entire year, as a sign of mourning. The *Mahari Segel* ruled that it is better for one to make a *chasunah* in a different area, even if it may be a distance away, so that there can be music by the *chasunah*, rather than making it locally without music.²⁵

Rav Moshe writes that one is permitted to have music at any *devar mitzvah*. Rav Moshe, however, remains undecided whether one is permitted to have music by an event that is not actually a *devar mitzvah* but is a fundraising event for a *tzedakah* organization (i.e. even without wine according to the stringent opinion, or with wine

איך שלימוד זכות על זה, ויש חיוב על כל יחיד לשאול אצל מורי הוראה מה לעשות.

20. שו"ת ציץ אליעזר שם, שו"ת תשובות והנהגות שם, ועי' בה"ל ריש סי' תקנ"א.

21. כן שמעתי מכמה פוסקי זמנינו. ואולי משי"כ בענין נהיגות המונות הוא ציור של מושכי ספינות שאיתא בסוטה שם, ששייך בזמן הזה.

22. עי' אג"מ שם בסוף התשובה, ועי' שבט הלוי שם ובשאר תשו', וכן הורים רוב פוסקים למעשה, ועי' שו"ת מנ"י ח"ו סי' ע' בענין אשתו נדה שמזמרת על טייפ, אכן עי' שו"ת יחזה דעת ח"א סי' מה' שהתיר לסמוך על שיטות רמ"א בסניף ששומעים עי' טייפ או רדיו, אבל בספירת העומר ובט' ימים הורה שאסור גם עי' דברים הנ"ל, עי' ביחזה דעת ח"ג סי' ל' וח"ו סי' לד', ועי' בשו"ת ציץ אליעזר שם בענין חתונות בירושלים, וכתב שם שנראה לו שדומה ממש לזמרא שלא הוקלט, אבל יש לחקור בזה ובירושלים רבים מקילים. אכן בשו"ת שלמת חיים ח"ד סי' כא כתב שבירושלים אסור אף עי' גראמאפאן, ועי' שו"ת חלקת יעקב אר"ח סי' סד שהתיר רק בגדר סניף ז"ל ויש עוד סברא גדולה להתיר כיון דבשעת הגזירה לאסור הזמרא מטעם אבלות לא היה עדיין הרדיו לא חל הגזירה על הרדיו..... ואין זה דומה למין כלי זמר שיתחדש אע"פ שלא היה בשעת הגזירה דודאי אסור משום דהגזירה היתה כל מיני כלי זמר, והסברא נותנת דאף כ"ז שיתחדשו בכלל, אבל הרדיו שאין רואים כלל המנגן ובא ממרחק רב עפי' חדשות הטבע מיקרי פנים חדשות ואינו בכלל הגזירה, ואף שהיא רק סברא בעלמא ומי שירצה יכול לדחותה מ"מ סניף יש, עכ"ל, ונראה שאף שיש מקום לחקור בזה מ"מ למעשה רוב פוסקים נקטינן להחמיר בזה, ואלו שהקיל הצטרף סברא זו רק בגדק סניף.

23. עי' טור באר"ח סי' של"ח בשם הראב"ה שאין שמחת חתו וכלה בלי כלי שיר, ומובא במ"ב שם, ועי' משנה במס' בב"מ עה: ומובא להלכה בשו"ע חו"מ סי' של"ג: שם שכר פועלים להביא כלי שיר לשמח חתו וכלה, אינם יכולים לחזור בו, אע"כ נאנס, ועי' אג"מ יו"ד ח"ב סי' קי"ב שאם לא ירצה החתן בכל"ז יש לבקש אותו ליקח כל"ז לפי כבודו ולפי כבודה.

24. עי' סי' רמ"א באו"ח שם, ועי' שו"ע בהל' מילה סי' רס"ו שאסור לומר לעב"ם לעשות מלאכה דאורייתא בעבור המילה.

25. עי' מנהגי מהר"ל בהל' עירובי חצירות סוס"ק ז'.

according to the more lenient opinion mentioned above).²⁶

The Cheirim in Yerushalayim

During the year 1865, there was a very big *mageifah* in Yerushalayim. The *gedolim* of that time issued a ban against excessive music by weddings held in Yerushalayim. They permitted only one instrument to be played at weddings. This *cheirim* is upheld in the new city of Yerushalayim as well. The contemporary custom by most weddings in Yerushalayim is to have a person playing drums with someone singing. There is a major discussion among the *poskim* whether a tape or a keyboard may be used since it is actually only one instrument. Many *poskim* ruled stringently on this issue. In a case where the *choson* and *kallah* are foreigners and the *chasunah* happens to be in Yerushalayim, some *poskim* permit a band to play at the wedding. Nonetheless, prior to arranging such a *simcha* in Yerushalayim one should consult with the *poskim* there.²⁷

Songs of Praise to the Ribono Shel Olam

The *poskim* point out that the entire restriction with regard to singing is only when either the lyrics or the intention of singing the song is to create a friendly atmosphere or

merely for the sake of enjoyment. However, if the lyrics praise *Hashem* and the intent of the singer is to praise *Hashem*, it is permitted. This is permitted even with the accompaniment of wine and even on a regular basis. This is permitted with the accompaniment of instrumental music, as well.²⁸

Using Pesukim as Lyrics for Songs

The *Gemara* in *Sanhedrin* strongly criticizes the practice of using *pesukim* as lyrics for songs. The *Gemara* writes that when one uses a *posuk* for a song, תורה חוגרת שק ואומרת – עשאוני בניך ככנור שמנגנין בו לצים – *the Torah dons sackcloth and says [to Hashem] “Your children have treated me like a lute on which scoffers play.”* One must show reverence towards the sanctity of the words of the *Torah*. The *Mishnah Berurah* quotes the *Maharil* who writes that there was a practice for people to sing אורך כי עניתני ותהי לי לישועה – *I thank you for you answered me and will be for me a salvation*, for enjoyment at social gatherings. The *Maharil* vehemently chastises this practice, as the words of the *posuk* were being used for enjoyment. Additionally, the *Mishnah Berurah* quotes the *Magein Avrohom* who maintains that when singing *zemiros* on *Shabbos*, one should only sing the songs designated for the *Shabbos* meal (i.e. not other *pesukim* or *maimorei Chazal*).²⁹ The rationale for this *issur*, as is implied by the aforementioned *poskim*, is that if one’s intent in saying the *posuk* is for the sake of the actual *posuk* (e.g. it is part of the *nusach* in *davening*), there is no problem in adding a tune to it. However, if one is interested in merely singing the *posuk* with a tune, it is forbidden.³⁰

The *poskim* have been bothered for a period of time as to why this *halacha* has been neglected and not adhered to despite the

26. עי' אג"מ א"ח ח"א סי' קס"ו.
 27. עי' בש"ת שלמת חיים (מהגר"ח זאנענפעלד זצ"ל) ח"א סי' עז וז"ל אם יש למחות בפעיה"ק ירושת"ו בשמחת חו"כ שמנגנין בכלי זמר והנה לאשר נמצאו הרבה רבנים הבאים מחו"ל וקשה עליהם התקנה משום קול באשה (לכא"ו כוונתו שבמקום כלי זמר התחילו לזמן אשה לזמר שהוא דבר אסור) אבל אינו יודע כלל דעת הגדולים שתקנו זאת אם הי' בגדר הוראת שעה וכדו'..... (תשובה) הגאון בעל אמרי בינה ז"ל כפי ששמעתי עשה האיסור וא' שלא חשש וזולול בו נענש קשה ר"ל... ושמעתי ממרנא הגאון דבריסק זצ"ל שאמר בוודאי בירושלים ראוי עכ"פ... והרי החורבן בה"מ לעינינו עכ"ל ולכא"ו כוונתו להסביר טעם התקנה שאל שהחורבן בית הוא צרה לכל העולם מ"מ עכ"פ בירושלים שהחורבן לעינינו ראוי למעט בשמחתה שם. וצ"ע שמפורסם שהתקנה היה מטעם המגיפה שהיה אז, והתקין תקנה זו אחר שאילת חלום, ונראה דלא קשיא שבאמת היה בזמן ההוא הרבה צרות והתחילו לפשפש במעשי העם לידע מה עושים רע בעיני ה', והחליטו שמטעם שיש שמחה יתירה שם ואינם נרגשים שהחורבן לפניהם בא המגיפה. ועי' נישאין כהלכתה שהביא שהריש אלישב שליט"א הורה שמי שמחמיר בעיר החדשה תבא עליו ברכה, ובקהילת ספרד לא נתפשט תקנה זו, ועי' פסקי תשו' בעניו שאר שמחות. ועי' לעיל בענין טייפ או לכא"ו הי' כלי אחד שמוציא הרבה מיני קולות שנתחדש בימינו.

28. עי' שו"ע שם סעי' ג. ועי' שו"ת שבט הלוי ח"ו סי' ט, בענין שירות המביאה לידי דביקות בהש"ת וגורמת הלב לעבודת ה' וליראת שמים.
 29. עי' מ"ב שם ס"ק י"ד וט"ו.
 30. כך שמעתי מהגר"י בעלסקי שליט"א ומכמה פוסקים אחרים.

severity with which it is treated by Chazal. Many of the earlier *poskim* (e.g. the *poskim* mentioned above) have condemned the common practice, and did not find true justification for the practice.³¹

Some *poskim* feel that if the words of a *posuk* are sung out of order or if a word is left out it is permitted. Some *poskim* allow a *posuk* to be sung if one says 'Hashem' instead of saying Hashem's name. In these instances, the lyrics no longer quote the *posuk*, and it is merely a song in *lashon hakodesh*.³²

The *poskim* write that this *issur* does not only apply to *pesukim*, but applies to words of *Torah Sheba'al Peh*, as well. However, when one is learning a *Gemara* one may hum a tune to the words of the *Gemara* if this aids his concentration.³³

Recently, a *teshuvah* was written by one of the *Rabbonim* in *Eretz Yisroel*, attempting to somewhat justify the practice of singing *pesukim* and *mamorei chazal*. He writes that perhaps the entire *issur* is only if one is not singing the *posuk* in its proper context (i.e. the meaning of the *posuk* is appropriate for that situation) nor with its proper intent. For example, if one were to sing a *posuk* on *Shabbos* that does not have a connection with the theme of *Shabbos* and does not consist of praise and thanks to the *Ribono Shel Olam*, it would be forbidden. Additionally, if one is singing a song in its proper context but with the intent for enjoyment, it would likewise be forbidden. All *pesukim* that fit into the above parameters are permitted to be sung.³⁴

It is imperative for all song writers to keep these points in mind when composing songs. Firstly, according to the straightforward reading of the earlier *poskim* and as is understood by many more recent *poskim*, singing a *posuk* not in the context of *davening* or the like is forbidden. Furthermore, even according to the aforementioned lenient justification, all those singing songs with words of *pesukim* that either consist of praise to the *Ribono Shel Olam* or are being sung in its proper context (e.g. singing *את יום השבת* זכור on *Shabbos*) must have in mind the proper intent. Singing solely for one's own enjoyment or because the words of the *posuk* fit well with the tune would be forbidden even according to this more lenient approach. It is imperative for one to bear this in mind while singing a complete *posuk*. The intent may change the song from being an *issur gomur* to a *mitzvah lechatchila*.³⁵

Goyishe Songs and Music

The *poskim* deal very seriously with this grave issue. Firstly, many non-Jewish songs contain lyrics that consist of language and ideas that are *אבורייהו דעריות*, and are definitely forbidden for one to listen to. These tunes are composed and sung in a manner that is based upon lewdness and obscenity. Even without any lyrics, some of these songs have the ability to stir up passionate feelings in a person and cause him to think forbidden thoughts. Other songs are simply wild, and can cause a person to act in a rowdy and vulgar fashion. There are other types of songs where the tune is not enjoyable to listen to (e.g. rap), but the enjoyment comes from the lyrics and the beat of the 'song'. Such behavior is totally against the *Torah's*

31. ע"מ ב' שהביא לעיל שהפוס' צעק על המנהג, וע"י אג"מ י"ד ח"ב סי' קמ"ב שכתב שהוא צ"ע על מנהג העולם, ע"ש.

32. כך שמעתי מהגרי" בעלסקי בשם הגר"א זילבר זצ"ל, וצ"ע אם כפל תיבות אם מהני, ובענין כל פסוקא דלא פסקינן משה וכו' ע"י אג"מ א"ח ח"ב סי' נ"ו שהאר"ק בענין גדרים אלו, וע"ש שכל מקום שלא שייך לגמור הפסוק לא אמרינן כלל זה, ולכא"י י"ל דבציור שלנו אם היה נגמר הפסוק היה אסור מטעם תורה חגרת שק, וי"ל ע"ד בזה.

33. ע"י אג"מ ב"ד שם שאף על דברי תורה שבעל פה מסתבר שהוא כמו פסוקי תורה שבכתב לענין איסור זה, וע"י אורחות רבינו בענין בשעת לימוד הגמרא.

34. ע"י ש"ת להורות נתן ח"ד סי' מה שהאר"ק בזה, וכעין זה איתא בשדי חמד מערכת ז', וע"י ש"ת שרידי אש חלק א סימן טו ש"מ כבר נהגו להקל בזה וסמכו בזה ע"ש בספר שמן המשחה בהלכות תענית סי' מ"ח שמותר לנגן פסוקים דרך שבח והודיה להשי"ת, ומ"ש בסנהדרין הנ"ל שהתורה חוגרת שק וכו', היינו בעושים כן דרך שחוק והיתול אבל

דרך שבח והודיה מותר, ע"ש. וכל' הפוס' הנ"ל לכא"י לומדים שמה שאיתא בסנהדרין שם בענין הקורא פסוק שלא בזמנו (וע"י רש"י שם) הוא סוגיא חדא עם עשית פסוק כמין זמר, מ"מ שמעתי מכמה מורי הוראה שהוא סוגיא בפנ"ע, וכן משמעת המהר"ל שהביא המ"ב שרק בבהכ"ס מותר שהתם עיקר כוונתו על הפסוק כמו שמפרש דבריו לעיל. ואף לפי שיטות המקילים לכא"י י"ל שדוקא אם מתכוון לכך, אבל אם לא נתכוון אלא לריעות בעלמא אף שהניגון הוא מעורר ליראת שמים מ"מ אסור, ולכו בניגון של אורך שאיירי המהר"ל בפשטות לא היה ניגון מהר שגורמת שחוק רק שמנגנין לאט אט, ומ"מ אסור. ע"י במקורות שהביא בהע' שלפני זה.

hashkafah.³⁶ If a song contains female vocalists it is forbidden for any man to listen to the music. This is the consensus of virtually all *poskim*, in all scenarios (i.e. whether it is live or recorded, whether one knows how the person looks or not). Listening to the music can bring one to *hirhur aveirah*, which is forbidden.³⁷ Regarding most types of *goyishe* songs, Rav Moshe Feinstein refers to them as very disgusting and despicable. Rav Moshe wasn't even referring to some of the cases we mentioned where listening to such music is totally *ossur*.³⁸

Unfortunately, nowadays many *Yiddishe* boys and girls are going away from the *derech haTorah*. One of the primary reasons for this is the assimilation of the *goyishe* culture into *Yiddishe* circles. One of the first things that adolescents are exposed to when they step out of the realm of the *derech haTorah*, is non-Jewish music. Once out of the shielded environment of *Torah*, one is exposed to the vulgarity of the outside world. Many teenagers who have unfortunately been through this struggle have openly admitted that *goyishe* music was one of their first enticing encounters which lead them astray. No one can say that he or she is infallible or invulnerable to such exposure. Being exposed to such an environment can cause a person to act in an inappropriate manner and *chas veshalom* be *oveir* various *issurim*.

Classical music runs a very broad spectrum. There are many types of classical music, and some may be permitted while others may not. Some say that certain types of classical music don't cause joyfulness, but bring a calm and soothing feeling, and are therefore permitted. Each situation is different, and some types of classical music may have

the problems discussed earlier in this issue while others may not.³⁹

Boruch Hashem there are certain *Yiddishe* singers and tapes with songs that pose no *halachic* problems. Why would one listen to music that may tamper his *yiras shomayim*? It is worthy to mention, that taking a *goyishe* song and composing a song that is similar in style or putting *Yiddishe* words to it, does not '*kasher*' the song. We must remember that the *tachlis* of these songs and singing them are to give praise to the *Ribono Shel Olam* and bring us closer to Him.⁴⁰

Current Popular Jewish Concerts

It would seem that according to the lenient opinion of the *Rema* mentioned above, one should be permitted to attend concerts if he only does so occasionally. However, many, if not all contemporary Jewish concerts that are led by popular Jewish singers have been shown to be problematic in more than one area. This applies even to those concerts that claim to be ultra '*kosher*' with separate seating. There is no need for elaboration on this topic. People know good and well what goes on by concerts, whether it is with regard to the interaction between the people in the crowd, the singers and the audience, or what goes on following the concert. One should not convince himself that since everyone else goes, it must be acceptable. It goes without saying that a typical concert is not the place for a *ben Torah*. The contemporary *poskim* have not been happy with these concerts, and many *Rabbonim* have said time and time again that people should not attend concerts. For some reason, people have acted very

³⁶. יסוד זה מובן מאליה, וכן צעקו כמה גדולי רבנים על פרצה זה. ועי' מש"כ לעיל בהע' בשם הגר"ש מילר שליט"א בפירושו של הירושלמי בסוטה, ועי' אג"מ יו"ד ח"ב סי' קי"א שהוא דבר מכוער.
³⁷. עי' שו"ת שבט הלוי ח"ג סי' קפ"א שהאריך מאד שם ודחה כל צד היתר, וכן הוא הסכמת כמה פוסקי זמנינו.
³⁸. עי' אג"מ שם.

³⁹. כך שמעתי מהרבה פוסקים, ועי' מאירי בגיטין שמובא לעיל דבכל שאלות כאלו אין לדיין לרוץ אלא מה שענינו לראות.
⁴⁰. עי' ברכי יוסף סי' תק"ס ס"ק ו' שאיתא שם מח' אם מותר לנגן ניגוני נכרים לפסוקי תפלה, ועי' פסקי תשובות שם שכן נהגו כמה תלמידי הבעש"ט ז"ע, מ"מ אין זה נוגע לענינו שלא היה ניגונם שאירי במקורות הנ"ל בגדר שחוק וקלות ראש כמו של"ע נמצא בזמנינו שגם מגרע יצר הרע רחמ"ל, ואכמ"ל.

leniently in this regard, and perhaps it is time that people take a strong stand on this issue.⁴¹

Conclusion

The *Shulchan Aruch paskens* in accordance with the *Rambam* who forbids listening to instrumental music even occasionally and even when wine is not served. The *Bach*, *Shelah*, *Maharal*, and Rav Moshe Feinstein in more recent years, concur with this ruling. However, the *minhag ha'olom* seems to follow the more lenient opinion of the *Rema* and other *poskim* who maintain that instrumental music and singing share the same *halacha*. If the music is accompanied by wine, it is forbidden even if it is only done occasionally. If no wine is served, it depends on whether one does so on a regular basis.⁴²

Regrettably, in our society, especially in the past two decades, it seems like it has become a justified practice to listen to music even on a regular basis. There is no doubt that people have overindulged in music. The *poskim* shun this behavior tremendously. Some claim that it is a *mitzvah* to find some basis for the widespread disregard of this basic *halacha*. They claim that perhaps the generations have become weaker over time, and that the music does not really serve as a means of enjoyment, but as a supplementary source for energy. Therefore, perhaps even listening to music on a regular basis would be permitted.⁴³ This rationalization may apply to a person who is very tired and needs a boost of energy. (See above concerning listening while driving a car or background music). However, it is quite evident that many people do listen to music as a means of thrill and enjoyment. This is reflected in the type of music one listens to and the manner in which one listens to it. Thus, even after all these rationalizations, it is difficult to find a true

justification for the overindulgence of music in our society.⁴⁴

In addition, the hours upon hours spent by youngsters listening to music is an enormous amount of *bitul Torah*. The time just passes by and before one knows it, a good few hours have past and one has not accomplished anything constructive in that time. The preciousness of time loses its infinite value. Listening to music a little bit helps relax a person and boost one's spirit. Listening to music uncontrollably is a waste of time.⁴⁵

One must bear in mind that the reason why music was prohibited was due to the mourning for the destruction of the *Beis Hamikdash*. This must be apparent in our daily lives, as well. We are not mourning a loss of something that was destroyed 2,000 years ago. *Chazal* say that in every generation that the *Beis Hamikdash* is not rebuilt it is as if it was destroyed in that generation. We are therefore also mourning the fact that the *Beis Hamikdash* has not yet been rebuilt. How then can we just disregard this fact, and continue to lead our lives in the most joyous and comfortable manner? The entire last *siman* of *hilchos Tisha B'av* in *Shulchan Aruch* discusses all the things that *Chazal* forbade as signs of mourning for the *Beis Hamikdash*. *Chazal* don't require us to go around in tattered clothes and let our hair grow. They did, however, choose certain areas of behavior that they felt should be limited in order to serve as signs of mourning. One is encouraged to continue living a normal *Torahdike* life of *simcha*, but one must adhere to the basic *halachos* that *Chazal* enacted as signs of mourning. Perhaps, in the *zechus* of adhering to these *halachos* and displaying our discomfort in *golus*, *Hashem* will send *Moshiach*, and the *Beis Hamikdash* will be rebuilt speedily in our days.⁴⁶

.44 ל"ע זהו המציאות.

.45 כך שמעתי מהגר"י בעלסקי שליט"א.

.46 ספרי מוסר האריכו מאד בזה, ואכ"מ להאריך בדברם.

.41 עי' שר"ת להורות נתן ח"ד סי' מו', וכן שמעתי מכמה מורי הוראה.

.42 עי' שו"ע ורמ"א בסי' תק"ס, ועי' בה"ט שם ועי' לעיל שהאריכו בזה.

.43 עי' שר"ת שבט הלוי ח"ו סי' סט, ועי' פסקי תשובות בשו"ע שם.